

AIKA: Keskiviikko 29.10.2025 klo 9.00-11.02

PAIKKA: Kokouskeskus Tampella, kh. Valimo, Kelloportinkatu 1 B

Osallistujat:

jäsenet:

Nurminen Ilmari, pj

Haapaniemi Jari, 1 vpj.

Vahvelainen Saana, 2 vpj.

Ahonen Jussi-Pekka, saapui klo 9.04 § 126

Haapajoki Henri

Jussila Anne-Mari

Litmanen Linda

~~Minkkinen Minna~~

Mustakallio Jaakko

Mäkinen-Aakula Marjo

~~Pispala Kristiina~~

Porttikivi Ilkka

Träskbäck Jocka

varajäsenet:

~~Julin Sofia~~

~~Puntalo Riikka~~

~~Kouhia Raimo~~

~~Jäppinen Karita~~

~~Rajamäki Minna~~

~~Leino Ida~~

~~Jarva Marko~~

Tapio Mitja

Jussila Perttu

Hjerppe Ilkka

Penttilä Harri

Kallio Kalle

Järvenpää Elina

Muut osallistujat:

Nurminen Päivi

Palosaari Saija

Lehrbäck Minna

Yli-Rajala Juha

Lippo Antti

Nordling Merja

seutujohtaja, esittelijä, TKS

hallintopäällikkö, sihteeri, TKS

seutuassistentti/tiedottaja, TKS

kuntajohtajakokouksen pj., Tampere

kehittämispäällikkö, TKS § 127-128

hyvinvointipäällikkö, TKS § 129

Ilmari Nurminen
puheenjohtaja

Saija Palosaari
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirjan tarkastus

Paikka ja aika

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä ____/____2025

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty.

Linda Litmanen

Pöytäkirja yleisesti nähtävänä

Paikka ja aika

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymän toimisto

____/____2025

Todistaa

Saija Palosaari

Käsiteltävät asiat:

122 § KOKOUKSEN AVAUS	4
123 § KOKOUKSEN LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS	4
124 § PÖYTÄKIRJANTARKASTAJAN VALINTA	5
125 § TYÖJÄRJESTYKSEN HYVÄKSYMINEN	6
126 § TIEDOKSI ANNETTAVAT ASIAT	7
127 § PEREHDYTYSTEEMA, SEUDULLINEN TULEVAISUUSTYÖ	8
128 § SEUTUSTRATEGIAN PÄIVITYSTYÖN KÄYNNISTÄMINEN	11
129 § LUKIOKOULUTUKSEN TIEKARTTA	16
130 § TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN JA TALOUDEN TOTEUTUMINEN 1.1.-31.8.2025	18
131 § KUNTAYHTYMÄN TOIMINNAN PAINOPISTEET JA ALUSTAVA TALOUSARVIO VUODELLE 2026	20
132 § SEUTUJOHTAJAN PÄÄTÖSPÖYTÄKIRJAT	25
133 § SEURAAVAT KOKOUKSET	26
136 § MUUT ASIAT	26
137 § KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN	26

122 § KOKOUKSEN AVAUS

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9.00.

123 § KOKOUKSEN LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS

	Seutuhallitus 29.10.2025
Päätösehdotus.	Puheenjohtaja Nurminen: Todetaan kokous laillisesti koolle kutsutuksi. Todetaan kokous päätösvaltaiseksi.
Päätös.	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Perustelut.	Kokouskutsun antaa puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja. Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat. Kokouskutsu on lähetettävä viimeistään 7 päivää ennen kokousta. Esityslista lähetetään mahdollisuuksien mukaan kokouskutsun yhteydessä. Kokouskutsu lähetetään toimielimen päättämällä tavalla jäsenille, henkilökohtaisille varajäsenille ja muille, joilla on läsnäolo-oikeus tai -velvollisuus ko. kokouksessa. Seutuhallitus ja muut toimielimet ovat päätösvaltaisia, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä. Kokouksen esityslista on toimitettu sähköisesti 22.10.2025.

124 § PÖYTÄKIRJANTARKASTAJAN VALINTA**Seutuhallitus 29.10.2025**

Päätösehdotus.

Puheenjohtaja Nurminen:

Pöytäkirjan tarkastusvuorossa on Linda Litmanen.

Pöytäkirja tarkastetaan ja allekirjoitetaan sähköisessä allekirjoitusjärjestelmässä.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Perustelut.

Pöytäkirjan laatii puheenjohtajan johdolla pöytäkirjanpitäjä. Pöytäkirjan allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa pöytäkirjanpitäjä. Pöytäkirja tarkastetaan toimitielimen päättämällä tavalla.

Pöytäkirja pidetään nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Pöytäkirjantarkastaja on valittu aakkosjärjestyksessä seutuhallituksen varsinaisten jäsenten joukosta.

Kuntayhtymällä on käytössä sähköinen, vahvaan tunnistukseen perustuvan allekirjoituspalvelu, jolla pöytäkirjat tarkastetaan ja allekirjoitetaan.

125 § TYÖJÄRJESTYKSEN HYVÄKSYMINEN

Seutuhallitus 29.10.2025

Päätösehdotus.	Puheenjohtaja Nurminen: Hyväksytään esityslista kokouksen työjärjestykseksi.
Päätös.	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Perustelut.	Esityslista on toimitettu sähköisesti 22.10.2025

126 § TIEDOKSI ANNETTAVAT ASIAT

Seutuhallituksen edellisen kokouksen 24.9.2025 toimeenpano

ASIA	TOIMEENPANO
Perehdytysteema, maankäytön yhteistyö Tampereen kaupunkiseudulla	Perehdytysteemat jatkuvat tässä kokouksessa.
Perehdytysteema, asumisen yhteistyö Tampereen kaupunkiseudulla	Perehdytysteemat jatkuvat tässä kokouksessa.
Asuinalueiden eriytymisen seuranta, hyvinvointi-indeksin päivitys	Hyvinvointi-indeksin tuottamaa tietoa hyödynnetään alueiden kehityksen juurisyiden selvittämisessä. Hyvinvointi-indeksi päivitetään noin kolmen vuoden välein.
Maahanmuuton tilannekuva	Tilannekuva päivitetään seuraavan kerran kesällä 2026.
Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymän palkkaryhmittely ja täydentävän palkitsemisen periaatteet	Otettu käyttöön 1.10. alkaen.

Seudullinen väestökatsaus syyskuu 2025 – liite lisätään myöhemmin [Väestö- ja työllisyyskatsaukset - Tampereenseutu](#)

Kehittämispäällikkö Antti Lipon (tulevaisuuden ennakointi ja kestävä siirtymä) irtisanoutuminen.

Seutuhallitus 29.10.2025

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen:

Seutuhallitus päättää

merkitä asiat tiedoksi.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Jussi-Pekka Ahonen saapui kokoukseen asian käsittelyn aikana ennen päätöksentekoa klo 9.05.

Lisätietoja.

Hallintopäällikkö Saija Palosaari
puh. 044 423 5389, saija.l.palosaari@tampereenseutu.fi

127 § PEREHDYTYSTEEMA, SEUDULLINEN TULEVAISUUSTYÖ

	Seutuhallitus 29.10.2025
Päätösehdotus.	Seutujohtaja Nurminen: Seutuhallitus päättää merkitä perehdytyksen tiedoksi.
Päätös.	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Liitteet.	Väestö2040 Tulevaisuustarkastelu – loppuraportti Pirkanmaan tulevaisuustarkastelu – neljä skenaariota tulevaisuuteen Kestävän siirtymän indikaattorit ja kokonaiskuva
Lisätietoja.	Hallintopäällikkö Saija Palosaari puh. 044 423 5389, saija.l.palosaari@tampereenseutu.fi
Perustelut.	Kehittämispäällikkö Lippo Seudullisen tulevaisuustyön tehtäväkokonaisuuksia ovat olleet vuodesta 2020 lähtien 1. Tulevaisuuden ennakointi 2. Kestävä siirtymä 3. Asukasymmärryksen ja –vuorovaikutuksen edistäminen Työn resursseina ovat olleet kehittämispäällikkö, asiantuntijatyöryhmä ja hankittu ulkoinen rahoitus, jota on saatu hankehauissa kolmeen tehtäväkokonaisuuteen yhteensä noin 550 000 EUR vuosien 2021–2025 aikana. <u>Tulevaisuuden ennakointi: keskeisiä tuotoksia ja tuloksia</u> Väestö 2040: kenelle suunnittelemme tulevaisuuden kaupunkiseutua? (Toteutus 2023–2024, rahoittajana Ara) Tulevaisuustarkastelu tuotti numeerista ja laadullista ymmärrystä seudun muuttuvasta väestörakenteesta, tulevaisuuden elämäntavoista ja mahdollisista asukasprofiileista, väestöön liittyvistä vahvistuvista ilmiöistä ja niiden vaikutuksista esimerkiksi kunnalliseen päätöksentekoon ja asukkaiden hyvinvointiin. www.tampereenseutu.fi/vaesto2040 Pirkanmaan tulevaisuustarkastelu - neljä skenaariota tulevaisuuteen (Toteutus 2024 yhdessä Tampereen kaupungin, Pirhan ja Pirkanmaan liiton kanssa)

Tulevaisuustarkastelu tuotti alueen toimijoille yhteisen toimintaympäristön tilannekuvan ja neljä skenaariota tulevaisuuteen, sekä arvion skenaarioiden vaikutuksista maakuntaan. Työtä jatkettiin arvioimalla nykyisen seutustrategian toimivuutta neljässä erilaisessa skenaariossa.

Toimintaympäristöanalyysit seutustrategian tukena (Valmistuvat 30.10.2025)

Seutustrategian valmistelua tukevat keskeisiksi tunnistetut toimintaympäristön muutosilmiöt (PESTE-jaottelu) ja muutosilmiökortit. Muutosilmiökortit esitellään tarkemmin kokouksessa.

Tulossa: Kaupunkiseutu 2056 –futuriikki (Toteutus 2026, rahoittajana Sitra)

Hankkeessa muodostetaan toivottavia, mahdollisia ja vältettäviä skenaarioita kaupunkiseudulle vuoteen 2056 vuorovaikutuksessa asukkaiden ja asiantuntijoiden kanssa ja laajennetaan tulevaisuusvaltaa osaksi seudullista päätöksentekoa. Lisäksi hankkeessa arvioidaan seudulla vuosien 2006–26 aikana tehtyjen seudullisten suunnitelmien vaikutuksia niiden suunnittelujännettä pidemmällä aikavälillä.

Kestävä siirtymä: keskeisiä tuotoksia ja tuloksia

Kestävän siirtymän viitekehys, indikaattorit ja kokonaiskuva (Toteutus 2023–2025)

Ilmasto- ja kestävyysasioiden johtamiseksi seututasolla laaditut viisi periaatetta ja 16 indikaattoria, joiden tunnusluvusta muodostuu kokonaiskuva ja nykytila-analyysi kestävydestä kaupunkiseudulla. Indikaattorit tunnuslukuineen julkistettiin Tulevaisuuspäivässä 3.10.2025. Indikaattorit esitellään tarkemmin kokouksessa.

Sopeutuva kaupunkiseutu (Toteutus 2022–2023, rahoittajana EU RRF)

Työssä tunnistettiin kaupunkiseudulle kohdentuvat keskeiset ilmastoriskit ja niiden vaikutukset, sekä laadittiin sopeutumistyön käynnistämiseksi kuntatasolla erilaisia manuaaleja, tarkistuslistoja ja riskikortteja.

www.tampereenseutu.fi/sopeutuvakaupunkiseutu

Asukasymmärrys – ja vuorovaikutuksen edistäminen: keskeisiä tuotoksia ja tuloksia

Seutupaneeli: mutkaton kontaktiväylä asukkaiden osallistamiseksi seudullisen tason suunnitteluun

Sosiaalisesti innovaatioksi muodostunut kustannustehokas osallistumisalusta, joka kokoaa yhteen jo lähes 2000 Tampereen kaupunkiseudun kehittämisestä kiinnostunutta asukasta. Toimintamalli toimii myös inspiraationa mm. Pirhan asukaspoolille ja muille alueille osallisuustyön

kehittämisessä. Seutupanelistit voidaan tavoittaa helposti sähköpostilla tai tekstiviestillä.

Kaupunkiseudun kansalaispaneeli (toteutus 2021–2022 yhdessä Tampereen kaupungin kanssa, rahoittajana VM)

Noin 400 seudun asukasta osallistui Erätauko-dialogimenetelmää hyödyntäneisiin keskusteluihin, joiden aiheena oli seudun liikennejärjestelmä nyt ja tulevaisuudessa. Asukkaat valittiin satunnaisotannalla, jossa 20 000 seudun asukasta sai kutsukirjeen dialogeihin.

Seudun asukaskyselyt, -webinaarit ja -työpajat eri hankkeissa 2021–2025

Yli 15 000 asukasta on osallistunut eri vuorovaikutusmenetelmin seudun kehittämiseen viimeisten vuosien aikana. Pysyviä seurattavia trendejä on mm. asukastyytyväisyys (NPS-luku), jonka kehityksestä on seurantadataa niin seutu- ja kuntatasolla, sekä osin myös postinumerotasolla. Suurin yksittäinen osallistujamäärä on ollut vuoden 2022 asukaskyselyssä, johon vastasi yli 5000 asukasta. Asukasymmärrystä on kerätty myös lähes 2000 seudulta poismuuttaneelta ja mm. eri sukupolvien kokemista seudun vetovoimatekijöistä.

Kehittämispäällikkö Antti Lippo esittelee asiaa kokouksessa.

128 § SEUTUSTRATEGIAN PÄIVITYSTYÖN KÄYNNISTÄMINEN

	Seutuhallitus 29.10.2025
Päätösehdotus.	Seutujohtaja Nurminen: Seutuhallitus päättää hyväksyä seutustrategian päivityksen käynnistämisen ja alustavat työvaiheet ja aikataulun antaa syötteet strategiatyön päivityksen valmisteluun.
Päätös.	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Käsittelyvaiheet.	Strategiatyöryhmä 9.10., kuntajohtajakokous 24.10.
Liitteet.	Seutustrategian toteutumisen arviointi, loppuraportti
Perustelut.	Seutujohtaja Nurminen

Seutustrategiaprosessi

Valtuustojen hyväksymä seutustrategia ohjaa seutuyhteistyön ja kuntayhtymän toimintaa. Kuntien valtuustot hyväksyivät Vehreä Metropolimme 2040 -seutustrategian keväällä 2022. Sen jatkoksi seutuhallitus hyväksyi strategian toteutusohjelman vuosille 2022–2026.

Seutuhallitus käsitteli strategian toteutumista 26.3.2025 ja hyväksyi arvioinnin loppuraportin. Viestinä aloittavalle seutuhallitukselle esitettiin, että toimenpiteet seutustrategian päivittämiseksi on tarpeen käynnistää.

Arviointiraportin mukaan seutustrategian pääviestit (Lumoava arki-asukkaille läheinen, Fiksu kasvu – reilu ja rajaton rakenne sekä Maailmalle auki -kansainvälistynyt alue) ovat hyvin kiinni ajassa ja niiden edistäminen on jatkossakin perusteltua. Seutuhallitus ohjasi työtä näin ollen laajan strategian uudistamisen sijaan seutustrategian päivitykseen nykyisen strategian pohjalta. Tarjousta seutustrategian päivitysprosessista ja seutustrategia-asiakirjan kokoamisesta on pyydetty strategian valmistelussa ja arvioinnissa tukeneelta Demos Helsingiltä.

Seutustrategian päivitysprosessin tulee

- osallistaa päättäjiä (kunnanhallitukset), virkajohtoa (kuntajohtajat ja toimialajohtajat), sidosryhmiä ja asukkaita
- katsoa tulevaisuuteen
- keskittyä seudullisesti merkityksellisiin asioihin
- luoda innostavaa seututavoitteistoa
- huomioida kuntastrategiat

Strategian laadinnan aikajänne on noin vuosi. Alustavat työvaiheet ovat:

- Strategiatyöryhmä 10/2025; lähetekeskustelu, prosessin käynnistäminen
- Kuntajohtajakokous ja seutuhallitus 10/2025; lähetekeskustelu, prosessin käynnistäminen
- Tulevaisuuskysely valtuutetuille 11/2025
- Seutufoorumi 11.12.2025, valtuutettujen osallistaminen
- Kunnanhallitusten yhteistyöpaja, 1-2/2026
- Kuntajohtajien ja seutuhallituksen yhteiskokous, 3-4/2026
- Lausunto- ja kommentointivaihe, 5/2026
- Seutuhallituksen ehdotus strategiaksi, 6/2026
- Strategiaehdotuksen käsittely ja hyväksyminen kunnissa 8-9/2026

Strategiapäivityksen rinnalla käynnistyy neljävuotisen toteutusohjelman valmistelu seudullisten asiantuntijatyöryhmien kanssa.

Strategian päivitystä tukevat tehty strategia-arviointi, strateginen tilannekuva sekä päivitystä varten omana työnä syksyllä 2025 laadittu toimintaympäristön kuvaus, kestävän siirtymän viitekehys sekä mm. Väestö 2040-hankkeen aineisto sekä kuntastrategioiden koonti.

Konsulttikumppani DemosHelsinki valmistelee prosessin vaiheita yhdessä strategiatyöryhmän kanssa. Kuntajohtajakokous ja seutuhallitus osallistuvat aktiivisesti strategiatyöhön. Prosessi käynnistyy marraskuussa valtuutetuille osoitetulla kyselyllä, jolla selvitetään heidän näkemyksiään seutuyhteistyön tilasta ja tulevaisuuden tarpeista. Vastaava kysely käynnisti Vähreä Metropolimme seutustrategian laadinnan neljä vuotta sitten.

Prosessin tukena on seudullinen strategiaryhmä, jolle konsultti valmistelee asiat. Strategian työvaiheet käsitellään myös kuntajohtajakokouksessa ja seutuhallituksessa.

Seudullisen tulevaisuustyön syötteitä seutustrategian päivitystyön tueksi

Kestävän siirtymän avainindikaattorit

Kestävyyttä johdetaan Tampereen kaupunkiseudulla kestävän siirtymän viitekehysten avulla. Kestävän siirtymän viitekehykseen sisältyy avainindikaattoreita ja mittareita, joita seurataan ja raportoidaan

kaupunkiseudulla. Nämä ekologisen, taloudellisen ja sosiaalisen kestävyden keskeiset indikaattorit kootaan ensimmäiseen seurantaraporttiin vuoden 2025 aikana.

Avainindikaattorien keskeinen tavoite on toimia nykytilan diagnoosina, kun Tampereen kaupunkiseudulla valmistellaan strategisia suunnitelmia, kuten seutustrategiaa, rakennesuunnitelmaa ja MAL-sopimusta. Indikaattorien seurannan aikajänteeksi on seutuhallituksen päätöksellä keväällä 2024 vahvistettu neljä vuotta, tukien seudun ja kuntien ”strategiakausikelloa”.

Indikaattorien valinnassa on huomioitu kansallisia ja ylikansallisia suosituksia ja julkista ohjausta. Seudulliset työryhmät ovat osaltaan ohjanneet työryhmän teemaan liittyvien indikaattorien valintaa. Indikaattoreista muodostuu seudun kestävyden kokonaiskuva. Indikaattorit (ja tunnuslukujen lähde) ja alustavat arviot indikaattorien tilasta, suunnasta ja vertailusta on esitetty seuraavassa taulukossa.

Indikaattori (ja tunnuslukujen lähteet)	Tila*	Suunta*	Vertailussa*
Kasvihuonekaasupäästöt (Syke)	Yellow	Green	Green
Hiilinielut (Pirkanmaan liitto)	Yellow	Red	Green
Kaupunkivihreä (Scalco & Syke)	Yellow	Red	Green
Luonnonsuojelualueet (Syke)	Yellow	Green	Green
Yhdyskuntajäte (Pjhoj)	Yellow	Yellow	Green
Kulutusajakauma (HLT)	Yellow	Green	Green
Kestävä liikenne (HLT)	Green	Green	Green
Väestö tiheän joukkoliikenteen vyöhykkeellä (Nysse)	Green	Green	Green
Liikenneturvallisuus (Tilastokeskus)	Green	Green	Green
Vihreän siirtymän investoinnit (EK)	Yellow	Yellow	Yellow
Taloudellisen toiminnan päästöintensiteetti (TK, Syke)	Green	Green	Green
Asukastyytyväisyys (TKS)	Green	Red	Green
Asuinalueiden eriytyminen (TKS)	Yellow	Red	Yellow
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin (THL)	Yellow	Yellow	Yellow
Elämänlaatu (THL)	Red	Red	Red
Osallisuus (THL)	Red	Red	Red

*Seutuyksikön asiantuntijoiden laatimat alustavat arviot tunnuslukujen pohjalta

Nämä alustavat arviot ovat seutuyksikön laatimia

Kukin indikaattori on arvioitu kolmella tavalla:

- **1. Tila:** Mikä on indikaattorin tunnuslukujen tila suhteessa esim. tavoitteeseen, johon ollaan sitouduttu? Arviointiskaalana: erinomainen / hyvä / tyydyttävä / huono / erittäin huono
- **2. Suunta:** Miten indikaattorin tunnusluvut ovat kehittyneet viimeisten X vuoden kuluessa? Arviointiskaalana nopeasti paraneva / paraneva / vakaa / heikkenevä / nopeasti heikkenevä.
- **3. Vertailu:** Miten seudun tunnusluvut pärjää suhteessa kansalliseen kehitykseen? Arviointiskaalana: erinomainen / hyvä / tyydyttävä / huono / erittäin huono

Seudun kestävyden alustavasta arviosta johdettavia syötteitä seutu-strategiatyöhön:

1. Seudun **vahvuudet** liittyvät ovat liikennejärjestelmän kehittämiseen sekä seudun elinkeinojen ”puhdistumiseen”. Kehitys näkyy liikenteen tunnusluvuissa ja Pirkanmaan bruttokansantuotteen päästöintensiteetin merkittävänä pienentymisenä tarkastelujaksolla 2007-2022. (Kukin maakunnassa tuotettu bruttokansantuotteen euro tuottaa noin 2/3 vähemmän CO₂-päästöjä nykyisin kuin 2007). Päästöt ovat seudulla vähentyneet vuosien 2007-2023 aikana noin 44 % (per asukas 54 %) ja päästöjen lasku johtuu ennen kaikkea energian-tuotannon puhdistumisesta ja energiatehokkuuden parantumisesta. Liikenne-sektorin päästöt ovat vähentyneet suhteellisesti vähemmän ja ilman liikenteen lisäpäästövähennyksiä seudun on erittäin vaikea saavuttaa vuoden 2030 Hinku-tavoite eli 80 % päästövähennykset.
2. Seudun **heikkoudet** liittyvät sosiaaliseen kestävyteen. THL:n tutkimusten mukaan erittäin heikko osallisuuden kokemus on koko maan heikointa Pirhan alueella ja se on myös nopeasti heikentynyt. Lisäksi elämänlaatunsa hyväksi tuntevien osuus on Pirhan alueella maan toiseksi alhaisin. Myös seudun asukastytyväisyys on heikentynyt tarkasteluajanjaksolla 2020-24.
3. **Uhkana on**, että ilman kaupunkivihreää lisääviä, ekologia yhteyksiä parantavia ja metsämaan hakkuita vähentäviä toimenpiteitä seudun metsäpinta-ala kääntyy hiilinielujen sijaan päästölähteiksi kuluvan vuosikymmenen aikana ja luontokato voimistuu entisestään.

Toimintaympäristöanalyysi ja muutostekijäkortit

Sisäisen ja ulkoisen toimintaympäristön muutosilmiöitä on tunnistettu seudullisen tulevaisuustyön eri hankkeissa ja prosesseissa. Kestävä siirtymä -työryhmä on vastannut muutostekijöiden priorisoinnista ja keskustellut mm. niiden vaikutuksista kaupunkiseudulle.

Priorisoidut muutostekijät ovat:

- Hyvinvoinnin haasteet ja tarpeet moninaistuvat
- Luontopohjaisen resilienssin merkitys kasvaa
- Alhainen syntyvyys ja monimuotoistuva väestörakenne
- Julkisen talouden kestävyys ja rajalliset resurssit
- Muuttuvat turvallisuuden ja demokratian edellytykset
- Teknologia muuttaa yhteiskuntaa
- Kaupunkiseutujen kasvu ja elinvoiman keskittyminen

Kokouksessa esitellään muutostekijöitä syventävät kortit, jotka toimivat syötteenä seutustrategiatyölle ja tukevat myös kuntien omaa strategista suunnittelua.

Seutujohtaja Päivi Nurminen alustaa lähetekeskustelun, jonka jälkeen kehittämispäällikkö Antti Lippo esittelee syötteitä seutustrategian päivittämisen tueksi.

129 § LUKIOKOULUTUKSEN TIEKARTTA**Seutuhallitus 29.10.2025**

Seutujohtaja Nurminen:

Päätösehdotus.	Seutuhallitus päättää hyväksyä lukiokoulutuksen tiekartan.
Päätös.	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Käsittelyvaiheet.	Sivistyspalvelutyöryhmä 22.5., Kuntajohtajakokous 29.8.
Liitteet.	Lukiokoulutuksen tiekartta 2025–2028
Perustelut.	Hyvinvointipäällikkö Nordling

Taustaa

Lukiokoulutukselle on laadittu ensimmäinen tiekartta vuoden 2021 aikana siten, että toimeenpano on käynnistynyt vuonna 2022. Sivistyksen tiekartat laaditaan kaupunkiseudulla yleisesti neljälle vuodelle. Lukiokoulutuksen työryhmä päätti kuitenkin päivittää tiekartan vuosille 2025–2028 johtuen merkittävistä lukiokoulutusta koskevista uudistuksista, sekä vuonna 2024 seudulla tehdystä lukioselvityksestä ja yhteisten laatukriteereiden määrittelystä.

Tiekarttaprosessi

Lukiokoulutuksen tiekarttaprosessin pohjana toimivat vuonna 2024 laaditut seudullinen lukioselvitys sekä laatukriteerit. Tiekarttaprosessissa huomioitiin myös SIPAn lokakuussa 2024 kehittämispäivillä käydyt keskustelut.

Lukiokoulutuksen työryhmä päätti hyödyntää seudullisia laatukriteerejä tiekartan tavoitteiston pohjana. Tällä varmistetaan laatukriteerien toimeenpano seudulla, eikä kaupunkiseudulle synny liian paljon erilaisia kehittämistavoitteita.

Nostoja lukiokoulutuksen tiekartasta

Lukiokoulutuksen tiekartan nimi: *”Yhdenvertainen, laadukas ja kehittyvä lukiokoulutus -yhdessä hyvä elämä”* kiteyttää tiekartan vision. Tiekartassa kohdennetaan huomio laadukkaaseen oppimiseen lisäksi henkilöstön ja lukiolaisten hyvinvointiin ja osallisuuteen, sekä lukiokoulutuksen toimintakulttuurin kehittämiseen ja saavutettavuuteen.

Tiekartan toimenpiteet kirjattiin seuraavien alaotsikoiden alle:

- Vaihtelevat opetusmenetelmät ja monipuolinen pedagogiikka
- Monipuoliset oppimisympäristöt

- Opiskelijoiden, huoltajien ja henkilökunnan osallisuudella lisätään hyvinvointia
- Oppimisen tuen ja yhteisöllisyyden nivoutuminen osaksi opiskelua
- Systemaattinen seutu- ja sidosryhmäyhteistyö eri tasoilla
- Johtamisen ja rakenteiden kehittäminen osallistavasti
- Kieli- ja kulttuuritietoinen lukiokoulutus
- Verkko- ja etäopetusyhteistyö

Suunnitellut toimenpiteet ja aikataulut löytyvät liitemateriaalissa olevasta lukiokoulutuksen tiekartasta.

Hyvinvointipäällikkö Merja Nordling esittelee asiaa kokouksessa.

130 § TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN JA TALOUDEN TOTEUTUMINEN 1.1.-31.8.2025**Seutuhallitus 29.10.2025**

Seutujohtaja Nurminen:

Päätösehdotus.	Seutuhallitus päättää merkitä talouden ja toiminnan katsauksen tiedoksi.
Päätös.	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Käsittelyvaiheet.	Kuntajohtajakokous 10.10.
Liitteet.	Toiminnan ja talouden katsaus 1.1.-31.8.2025
Perustelut.	Hallintopäällikkö Palosaari

Yleiskatsaus toimintaan ja tavoitteiden toteumaan

Kuntayhtymän toiminta on toteutumassa talousarvion ja seutuhallituksen päätösten mukaisena. Tavoitteiden yksityiskohtainen raportointi on esitetty liitteessä.

Talousarvion 2025 toiminnalliset tavoitteet on asetettu seutustrategian mukaisesti kolmelle pääviestille: lumoava arki, fiksu kasvu ja maailmalle auki. Teemallisia nostoja toiminnasta 1.1.-31.8.2025:

Lumoava arki

Asumisen laatuohjelman valmisteluun liittyvät lähetekeskustelut käytiin kevään 2025 aikana ja syksyn aikana on työstetty taustaselvitysten ja tilannekuvan laadintaa. Asumisen laatuohjelma valmistuu vuoden 2026 aikana. Asumisen ja rakentamisen seudullinen tietoikkuna on kehitetty ja otettu käyttöön. Lisäksi asuinalueiden eriytymisen seurantaa on tehty hyvinvointi-indeksin päivityksen myötä.

Yhteisen tulevaisuustyön osalta kestävän siirtymän lähtötilannetta on kuvattu seutustrategiaa varten. Osallisuuskokeiluja on jatkettu toteuttamalla asukaskysely sinivihherstrategian valmistelua varten.

Koulusegregaation seurantaan liittyvä hanke saatiin päätökseen, ja palveluiden väliin pudonneiden opinpolun rakentaminen on edennyt.

Fiksu kasvu

Lähijunaliikenteen osalta keskeinen teema on ollut raidereformiin valmistautuminen ja seisakesuunnittelu, joihin liittyviä selvityksiä on valmisteltu. Pyöräliikenteen seudullisen kehittämisohjelman toteutuksen seurantaa tehdään loppuvuodesta.

Sini-viherstrategian laadinta on aloitettu tilannekuvavaiheella ja kuntayhtymä sai tavoitetta tukevan EAKR-hankerahoituksen.

Seudullisten työpaikka-alueiden kehityksen seuranta painottuu jatkossa Teollisuuden vaihemaakuntakaavan valmistelun seurantaan.

Energian tilannekuva laaditaan syksyn 2025 kuluessa Rejlersin toimesta yhteistyössä Business Tampereen kanssa.

Maailmalle auki

International House -toimintojen seudullistamisen edistämiseksi on haettu ja saatu AIKO-rahoitusta. Hanke käynnistyy alkuvuodesta 2026 ja kestää 1–2 vuotta.

Kehittämistyö on aloitettu englanninkielisen kasvun ja oppimisen polun rakentamiseksi varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle, mutta toteutus siirtyy osin vuodelle 2026.

Kuntayhtymän tuloslaskelma

Kuntayhtymän tulos ajalta 1.1.–31.8.2025 näyttää noin 100 tuhatta euroa ylijäämäiseltä. Tuloksessa on huomioitu kuntien maksuosuuksien ja MAL-verkoston jäsenmaksujen jaksotus. Talousarviotavoitteiden mukaisia asiantuntijapalveluiden ostoja painottuu loppuvuoteen.

Todennäköistä kuitenkin on, että talousarviotavoitteiden mukaiset asiantuntijapalveluiden ostot tulevat toteutumaan kokonaisuudessaan talousarviota alemmalla tasolla ja osan toteutus siirtyy vuodelle 2026. Tilikausi toteutunee noin 50 tuhatta euroa ylijäämäisenä.

KY YHTEENSÄ	LASKENNALLINEN				ENNUSTE
	TA 2025	TA 1-8/25	TOT 1-8/25	TOT%	1.1.-31.12.
Myyntitulot	1 584 800,00	1 056 530,00	1 056 530,00	100,0	1 584 800,00
Muut tuet ja avust.	19 000,00	12 670,00	10 500,20	0,0	19 000,00
Tulot yht.	1 603 800,00	1 069 200,00	1 067 030,20	99,8	1 603 800,00
Palkat ja palkkiot	904 100,00	602 730,00	589 208,98	97,8	900 400,00
Sivukulut	176 300,00	117 530,00	112 690,45	95,9	170 800,00
Palvelujen ostot	429 000,00	286 000,00	198 587,37	69,4	359 100,00
Vuokrat	79 200,00	52 800,00	52 818,70	100,0	94 400,00
Tarv., yms.	12 200,00	8 130,00	6 093,13	74,9	11 000,00
Muut toimintakulut	3 000,00	2 000,00	3 397,08	169,9	15 000,00
Menot yht.	1 603 800,00	1 069 200,00	962 795,71	90,0	1 550 700,00
+ yli /- alijäämä	0,00	0,00	104 234,49		53 100,00

Tehtäväkohtaiset tuloslaskelmat on esitetty liitteessä.

131 § KUNTAYHTYMÄN TOIMINNAN PAINOPISTEET JA ALUSTAVA TALOUSARVIO VUODELLE 2026**Seutuhallitus 29.10.2025**

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen:

Seutuhallitus päättää

käydä ohjaavan keskustelun kuntayhtymän toiminnan painopisteistä,

että vuoden 2026 talousarvio valmistellaan 2,5%:n korotukselle kuntien kokonaismaksuosuuteen välttämättömät kustannusnousut huomioiden, mutta etsitään aktiivisesti säästömahdollisuuksia tavoitellen korotuksen välttämistä eli 0 % korotusta kuntien kokonaismaksuosuuteen.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Käsittelyvaiheet.

Kuntajohtajakokous 23.5., Seutuhallitus 18.6., Kuntajohtajakokous 26.9.

Liitteet.

Tiedoksi.

Lisätietoja.

Hallintopäällikkö Saija Palosaari
puh. 044 423 5389, saija.l.palosaari@tampereseutu.fi

Perustelut.

Kuntajohtajakokous käsitteli kuntayhtymän vuoden 2026 talousarvioraamia 23.5. ja seutuhallitus 18.6. Talousarvion valmistelua on jatkettu käydyn keskustelun pohjalta.

Kuntayhtymä rakentaa yhdessä jäsenkuntiensa kanssa rajattomasti toimivaa kaupunkiseutua Vehreä metropolimme 2040 seutustrategian pohjalta. Strategiaa toimeenpanoa ohjaa toteutusohjelma, jonka toimenpiteet ohjaavat kuntayhtymän talousarvion tavoiteasetantaa vielä 2026 vuonna. Strategian päivitys käynnistetään syksyllä 2025. Strategiaasta tehdyn arvioinnin mukaan sen sisällöt vastaavat melko hyvin yhteistyön tärkeitä teemoja ja strategian kolmea pääteemaan voidaan pitää jatkossakin relevantteina. Vahvistuvat ilmiöt kuten kansainvälistyminen ja luontokysymykset tulee arvioinnin mukaan huomioida painokkaammin päivityksessä.

Strategian lisäksi kuntayhtymän tavoiteasetantaa ohjaavat rakennesuunnitelma ja MAL-sopimus. Rakennesuunnitelma määrittää yhdyskuntarakenteiden keskeiset ratkaisut, joita kunnat toimeenpaneavat ja joita seututoimisto tukee. MAL-sopimus 2024–2027 kuvaa yhteistyöhankkeet valtion kanssa ja seudullisesti. Näiden toteutukseen kunnat ovat sitoutuneet MAL-sopimuksen hyväksymisen yhteydessä. Vuodelle 2026 tulee ajoittumaan merkittäviä MAL-sopimuksessa sovittuja

toimenpiteitä, joihin liittyvien hankkeiden vastinrahoitukseen kuntien tulee varautua.

Vuonna 2026 kuntayhtymän käynnistymisestä tulee 20-vuotta.

Maankäyttöyhteistyö 2026

Maankäyttöyhteistyössä keskitytään MAL-sopimuksessa sovitun mukaisesti sini-viherstrategian/seudun viherrakenteen päivityksen ja energian tilannekuvien valmisteluun. Lisäksi tarkastellaan rakennetun ympäristön energiatehokkuutta ja osallistutaan asumisen laatuohjelman laadintaan, sekä vaikutetaan teollisuuden vaihemaakuntakaavan päivitykseen.

Asumisen yhteistyö 2026

Asumisen yhteistyössä valmistellaan seudullinen Asumisen laatuohjelma. Lisäksi vahvistetaan yhteistyötä sidosryhmien (mm. Valtion tuke- man asuntorakentamisen keskus, VARKE ja seudulla toimivat rakennuttajat ja vuokrataloyhtiöt) välillä seudullisten asuntopoliittisen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Liikennejärjestelmäyhteistyö 2026

Liikennejärjestelmätyössä edistetään lähijunaliikenneseisakkeiden suunnittelua ja valmistellaan lähijunaliikenteen hankintojen suunnittelua valtion raidereformia varten. Käynnistetään valmistelu EU-asetuksen mukaisesta seudullisesta kestävästä kaupunkiliikenteen suunnitelmasta. Päivitetään seudulliset pysäköintiperiaatteet ja aloitetaan MAL-sopimukseen kirjattu seudullinen jakelun ja logistiikan kehittämisselvi- tyksen valmistelu.

Sivistyspalvelujen yhteistyö 2026

Sivistyspalvelujen yhteistyössä edistetään toimialojen tiekarttojen toteutumista. Yhteistyön painopisteitä ovat koulunkäynnin ja oppimisen tuen uudistus sekä nuorten pudokkuutta ehkäisevät palvelupolut. Englanninkielisen kasvun ja oppimisen polun rakentaminen jatkuu. Sivistyksen seutuvertailut uudistetaan ja Seutuliike-ohjelman toteutusta jatketaan mm. liikuntapaikkainvestointeja tarkastelemalla. Yksityisen varhaiskasvatuksen osalta päivitetään seudullista palvelusetelisääntökirjaan.

Kestävä siirtymä ja tulevaisuuden ennakointi 2026

Kestävässä siirtymän panostetaan siniviherteemaan laadittavan strategian muodossa. Ennakointityössä laaditaan osana seutuyhteistyön 20-

merkkivuotta ”futuraikki” eli visio- ja skenaariotyö kaupunkiseudusta vuodelle 2056, jolloin seutuyhteistyö täyttää 50 vuotta. Futuriikki-työhön sisältyy uusien osallistumistapojen kehittäminen ja testaaminen asukkaiden kanssa. Lisäksi jatketaan tietopohjan lisäämistä kansainvälisistä verrokkiseuduista.

Tietoyhteistyö 2026

Seudullisessa tietotuotannossa jatketaan MAL-teemojen seurantavälineiden kehitystä ja käytön aktivoitua. Lisäksi jatketaan yhteistyötä tietojohtamisen hyvissä käytännöissä. Seututietokatsauksia (mm. väestö ja työllisyys ja kansainvälistyminen) kehitetään edelleen. Tietoyhteistyöllä ja paikkatiedolla tuetaan seudullisten asiantuntijatyöryhmien työskentelyä.

Hallinto ja viestintä 2026

Vuosi 2026 on Vihreä metropolimme -seutustrategian viimeinen toteutusvuosi, ja alkuvuoden aikana valmistuu seutustrategian päivitystyö. Kuntayhtymä viettää 20-vuotismerkkivuottaan, joka tulee näkymään viestinnässä ja tapahtumissa, mm. 4.6.2026 Seutupäivän yhteydessä.

Talousarvioraami 2026

Seutuhallitus hyväksyi 18.6.2025 kokouksessaan seutuyksikön talousarvioraamin erittäin maltilliselle korotukselle käyttömenoihin ja kuntien 2,5 % maksuosuuden korotukselle. Kuntajohtajakokous 26.9. ohjeisti jatkamaan talousarviovalmistelua 2,5 % korotuksella kuntien kokonaismaksuosuuteen välttämättömät kustannusnousut huomioiden, mutta etsimään aktiivisesti säästömahdollisuuksia tavoitellen korotuksen välttämistä.

Seutuyksikön alustavassa talousarviossa vuodelle 2026 kuntien taloustilanne on huomioitu siten, että alustavaan talousarvioon ei ole sisällytetty mitään uutta toimintaa tai nykyisen toiminnan laajentamista. Kuntayhtymän kustannukset tulevat nousemaan yleisen inflaatiokehityksen, toimitilojen muutuskustannusten sekä kunta- ja hyvinvointialan uuden palkkaratkaisun myötä, joka tuo 2,27 % korotuksen palkkoihin elokuusta 2026 alkaen.

Kuntayhtymän budjettikorotukset ovat olleet aina hyvin maltilliset ja sen kokonaisbudjetti pieni, mistä johtuen kuntayhtymälle ei ole syntynyt erityistä taloudellista liikkumavaraa. Viimevuosina kuntien maksuosuuksia on säästetty hanketoimintaan saadulla ulkopuolisella rahoituksella, joka on edellyttänyt omarahoitusosuuden ylläpitoa budjetissa.

Kuntayhtymä siirtyy keväällä 2026 uusiin toimitiloihin, mutta vuokrasopimusta ei ole vielä allekirjoitettu. Toimitilaratkaisuun sisältyy

mahdollisuuksia laskea vuokratukustannuksia. Myös tilaisuuksien järjestämisessä (Seutupäivä ja Seutufoorumi) on mahdollisuus vähäisiin säästöihin. Kuntayhtymän vuoden 2026 käyttömeneihin sisältyy kuitenkin epävarmuutta mm. hankintalain uudistus voi tuoda mukanaan välttämättömiä muutokuluja ja MAL-sopimuksessa on kirjattu hankkeita, joihin ei ole osoitettu valtion rahoitusta, ja joiden toteutukseen tulee varautua.

Kuntayhtymä on saanut hankerahoitusta, josta vuodelle 2026 kohdistuu noin 310 000 euroa. Hankerahoituksen käyttö kohdistuu palveluiden ostoihin sekä henkilöstökuluihin.

SEUTUYKSIKKÖ	TA 2025	TAE 2026	muutos €	muutos %
Myyntitulot/kunnat	1 376 600,00	1 411 000,00	34 400,00	2,50
Muut tuet ja avust.	19 000,00	310 000,00	291 000,00	1 531,58
Tulot yht.	1 395 600,00	1 721 000,00	325 400,00	23,32
Palkat ja palkkiot	773 700,00	775 000,00	1 300,00	0,17
Sivukulut	150 500,00	145 000,00	-5 500,00	-3,65
Henk.kulut yht.	924 200,00	920 000,00	-4 200,00	-0,45
Palvelujen ostot	394 900,00	704 000,00	309 100,00	78,27
Aineet, tarvikkeet ja	10 200,00	8 000,00	-2 200,00	-21,57
Vuokrat	63 300,00	81 000,00	17 700,00	27,96
Muut toimintakulut	3 000,00	8 000,00	5 000,00	166,67
Menot yht.	1 395 600,00	1 721 000,00	325 400,00	23,32
Toimintakate	0	0,00		

Kuntien maksusuudet 2026:

Kuntayhtymän perussopimuksen § 13 mukaan vuosittaisista käyttömeneistä jäsenkuntia laskutetaan yhdenmukaisesti perustuen viimeisen virallisesti vahvistetun ajankohdan asukaslukujen suhteeseen. Varainhoitovuoden yhteisten menojen suoritusta varten jäsenkunnilta peritään ennakkoja. Ennakkojen perusteena on varainhoitovuoden hyväksyttyyn talousarvioon sisältyvä yhteismenojen määrä.

			TA 2025	TAE 2026	Muutos	Muutos
Väestö 31.12.2024	%	Yhteensä	Yhteensä	Yhteensä	€	%
Yhteensä	423 287	100	1 376 600,00	1 411 000,00	34 400,00	2,5
Kangasala	33 951	8,0	110 600,00	113 170,00	2 570,00	2,3
Lempäälä	24 854	5,9	81 650,00	82 850,00	1 200,00	1,5
Nokia	36 176	8,5	117 780,00	120 590,00	2 810,00	2,4
Orivesi	8 869	2,1	29 210,00	29 560,00	350,00	1,2
Pirkkala	21 042	5,0	68 600,00	70 140,00	1 540,00	2,2
Tampere	260 180	61,5	842 720,00	867 290,00	24 570,00	2,9
Vesilahti	4 511	1,1	14 770,00	15 040,00	270,00	1,8
Ylöjärvi	33 704	8,0	111 270,00	112 350,00	1 080,00	1,0

Kansallinen MAL-verkosto 2026

Kuntayhtymä on kansallisen MAL-verkoston vastuuorganisaatio. MAL-verkoston talousarvio laaditaan nykyisen perustoiminnan laajuisena ja katetaan verkoston jäsenmaksuilla. MAL-verkoston toiminnalla ei ole vaikutusta jäsenkuntien rahoitukseen.

132 § SEUTUJOHTAJAN PÄÄTÖSPÖYTÄKIRJAT**Seutuhallitus 29.10.2025**

Päätösehdotus.

Seutuhallituksen puheenjohtaja Nurminen:

Seutuhallitus päättää

merkitä tiedoksi seutujohtajan tekemät päätökset ajalla 17.9.-21.10.2025.

että päätöksiä ei oteta seutuhallituksen käsiteltäviksi.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Käsittelyvaiheet.

Liitteet.

Koonti seutujohtajan päätöksistä.

Tiedoksi.

Lisätietoja.

Hallintopäällikkö Saija Palosaari
puh. 044 423 5389, saija.l.palosaari@tamperenseutu.fi

Perustelut:

Hallintopäällikkö Palosaari

Kuntalain 92 §:n sisältyvät määräykset viranhaltijapäätösten ottamisesta seutuhallituksen käsiteltäväksi.

Kuntayhtymän hallintosäännössä on tarkempia määräyksiä asioista, joista seutujohtaja päättää. Lisäksi seutuhallitus voi päätöksellään delegoida päätöksenteon asiassa seutujohtajalle.

Seutuhallitukselle esitetään seutujohtajan päätöspöytäkirjat asioiden mahdollista käsiteltäväksi ottamista varten.

Pöytäkirjat ovat luettavissa ennen kokousta seututoimistolla.

133 § SEURAAVAT KOKOUKSET

26.11. kokous Ylöjärvellä klo 9.00 – Ylöjärven kaupungintalo, KH kokoushuone

teemoja mm.

Kaupunginjohtaja Pauli Piiparisen katsaus

Raidereformi

Sinivihherstrategia

Lounas kokouksen jälkeen klo 11-12

17.12 kokous Tampella klo 9–11.00, lounas tarjotaan kokouksen jälkeen.

Seutufoorumi Tampere-talo 11.12. klo 13-17

Vuoden 2026 kokoukset

28.1., 4.3., 25.3., 29.4. (Nokia), 27.5., 17.6., 26.8., 30.9., 28.10., 25.11. (Kangasala), 16.12.

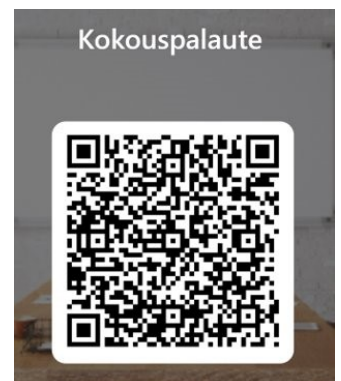
Seutupäivä Pirkkalassa 4.6.2026

136 § MUUT ASIAT

Ei muita asioita.

Osana toiminnan kehittämistä kuntayhtymä kokoaa palautetta keskeisten toimijoiden kokouksista. Palautteen voi antaa linkissä:
<https://forms.office.com/e/Sb78TEicTK>

tai lukemalla mobiililaitteella QR-koodin:

137 § KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN

Puheenjohtaja Nurminen päätti kokouksen klo 11.02.